

Genomikeskuksen valmistelu ja genomilaki

Suunnittelija Petra Ruuska, STM

Lääketieteellisen tutkimusetiikan seminaari 1.12.2017

Genomikeskustyöryhmä

- Liisa-Maria Voipio-Pulkki, pj. STM
- Jaakko Yrjö-Koskinen, vpj. STM
- Asiantuntijasihteerit
  - Helena Raula, STM
  - Tuula Tiihonen, Sitra
- Sandra Liede, vastuujuristi
- Kristiina Aittomäki, HUSLAB
- Jäsenet
  - STM, TEM, OKM
  - OM, TSV
  - THL, Valvira, KELA
  - SHP:t
  - HY, HUSLAB
  - ISY
  - Duodecim
  - Sydänliitto
  - CSC

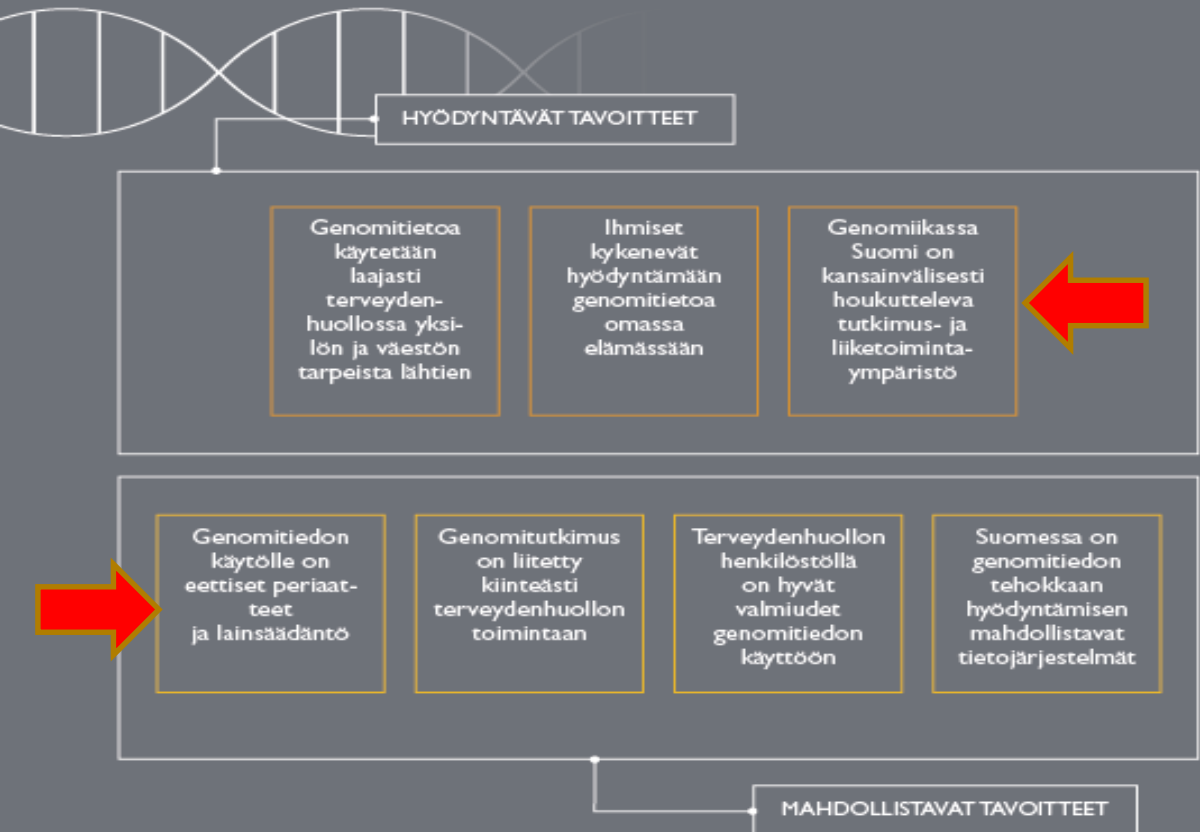
Keskustelutilaisuudet

Menneitä:

- 11.10. Väestölle suunnattu tilaisuus, Helsinki
- 31.10. Tutkimusta koskeva sidosryhmätillaisuus, Helsinki
- 1.11. Genomikeskus/Syöpäkeskus/Biopankit, Helsinki
- 7.11. Väestölle suunnattu tilaisuus, Oulu
- 10.11. Sidosryhmätillaisuus yrityksille

Hallituksen kärkihanke

- **Suomeen perustetaan genomikeskus**
  - tavoitellaan Suomen kehittymistä edelläkävijämaaksi ja kansainvälisesti halutuksi yhteistyökumppaniksi genomitietoa hyödyntävälle terveydenhuollolle, huippututkimukselle ja globaalille liiketoiminnalle
- Perustetaan kansallinen syöpäkeskus
- Yhtenäistetään julkisten biopankkien toimintoja
- **Perustamiskustannuksiin kohdennetaan 17 milj. euroa vuosina 2017–2020**

Kuva 2. Genomistrategian tavoitteet.

Kansallinen genomistrategia - Työryhmän ehdotus (2015)

Visio: Vuonna 2020 hyödynnämme genomitietoa tehokkaasti ihmisten terveyden hyväksi.

Genomitiedon tehokkaan käytön hyödyt

Tehokkaampi
sairauksien ehkäisy

Kohdennetut
seulonnat

Tehokkaampi
taudinmääritys

Yksilöllistetty
hoito

Turvallisempi
lääkitys

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Yksilöllä paremmat
mahdollisuudet
edistää omaa
terveyttään

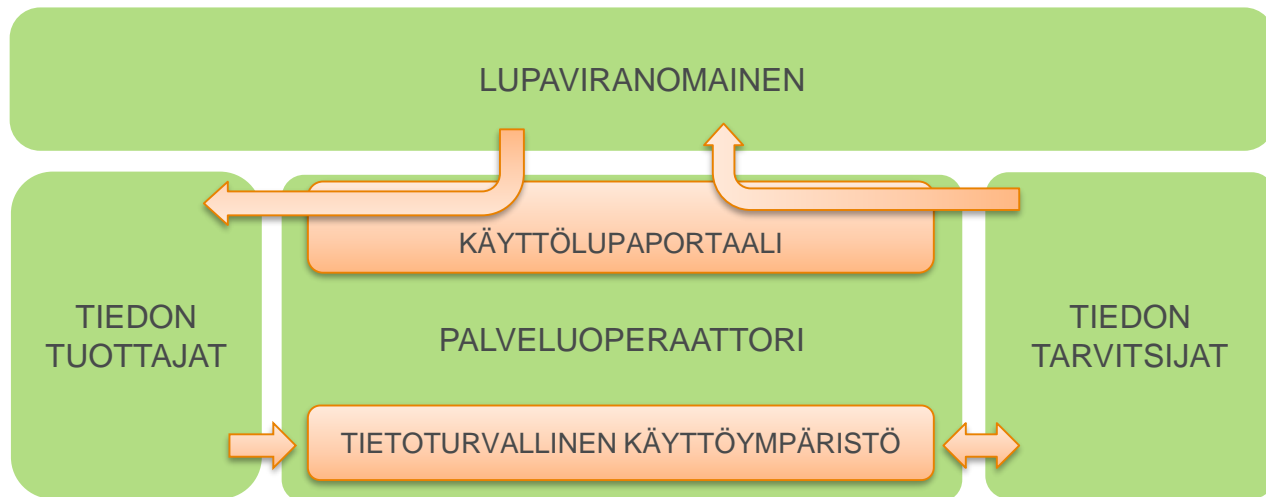
Tuloksellisempaa
tutkimusta

Lisääntynyt
taloudellinen
toimeliaisuus

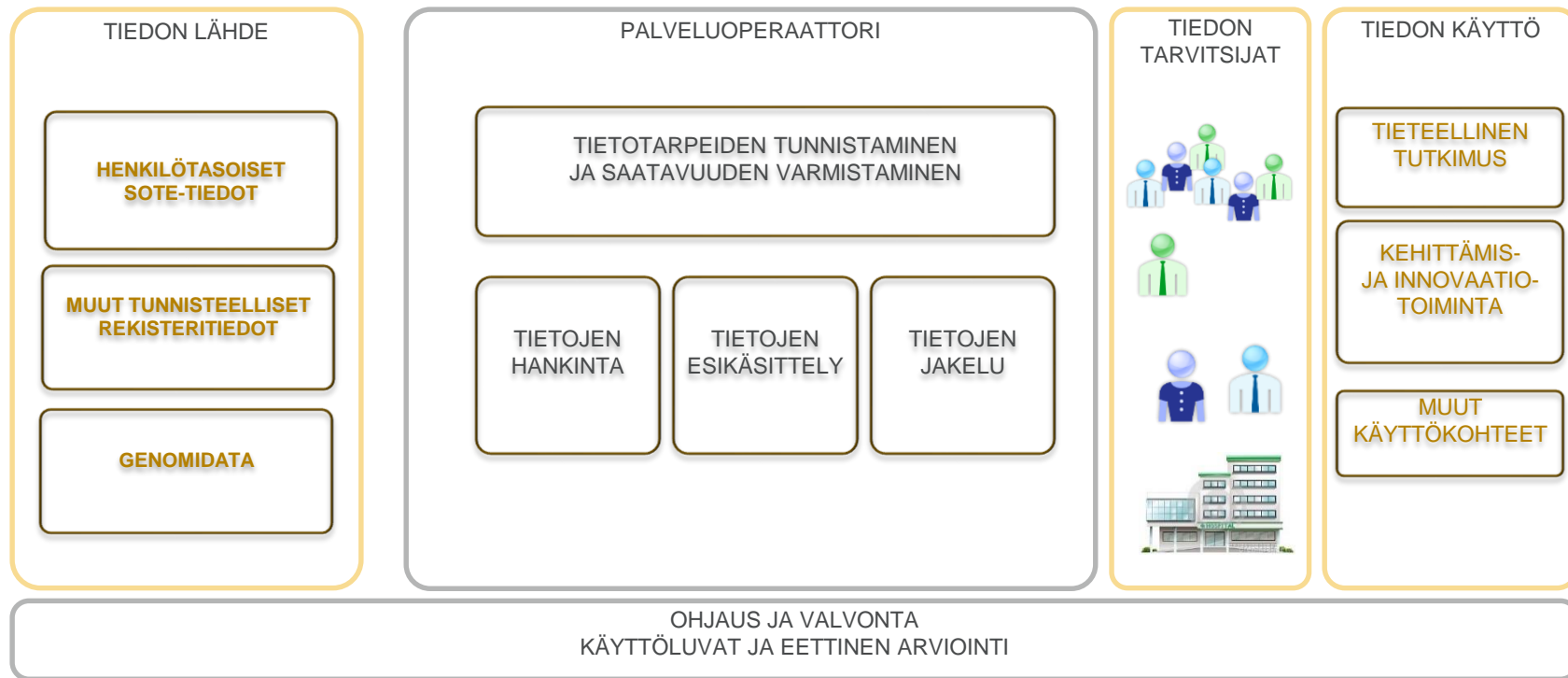
Uusi toimintaympäristö

”Lupaviranomainen myöntää tiedon käyttöluvat ja ohjaa palveluoperaattorin toimintaa”

”Tiedon tarvitsijat saavat palveluoperaattorilta eri tiedon tuottajien tietoja yhdisteltynä”

Uusi toimintaympäristö II

Genomikeskuksen tehtävät

- Genomitietokannan luominen, ylläpito ja hallinnointi
- Asiantuntijatehtävät: ohjeistaminen ja arviointi
- Terveystieteiden ammattilaisten koulutuksen edistäminen
- Edistää geneettisen tiedon hyödyntämistä terveydenhuollossa, tutkimuksessa ja innovaatiotoiminnassa
- Parantaa ihmisten edellytyksiä hyödyntää geneettistä tietoa
- Aktivoi kansalaiskeskustelua
- Yhteistyön edistäminen kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa

Genomilaki

- **Infralaki**
  - Genomikeskuksen tärkein tehtävä on genomitietokannan luominen, ylläpito ja hallinnointi
- **Genomitiedon säilytystä ja hallintaa koskeva laki**
  - Genomitiedon yhdenmukainen tallentaminen yhteen keskitettyyn tietoturvalliseen paikkaan
  - Tiedon tuottaja hallitsee edelleen itse tuottamaansa tietoa
- **Genomitiedon käyttöä koskeva laki**
  - Genomitiedon yhdistäminen genomikeskuksessa, väestön variaatitietokannan luominen
  - Pseudonymisoidun tiedon luvanvarainen yhdistäminen muihin rekisteritietoihin
  - Anonyymin väestötasoisien variaatitiedon käyttö tunnistautumisen perusteella
  - Tutkimus- ja hoitotiedon integraatio
  - Käyttö myös muiden kuin yksittäisen ihmisen hyväksi
  - Yksilön oma genomitiedon käyttö

Missä nyt mennään

- **Arviomuistio lausunnoille 12/2017**
- **Genomilaki lausunnoille 3/2018**
- **Käsittely valtioneuvostossa 5/2018**
- **Budjettilakikäsittely eduskunnassa 9/2018**
- **Laki voimaan 2019 alusta**
- **Genomikeskuksen valmistelu**

2017

2018 →

Osakokonaisuuksien
tavoitteet

Toimintamal-
lit

Pilotit

Tulokset

Viestintä

Hankehallinta

Osaprojekti 1: Genomikeskuksen toiminnot suunnittelu →

Osaprojekti 2: Syöpäkeskuksen toiminnot suunnittelu →

Osaprojekti 3: Neurokeskuksen toiminnot suunnittelu →

Osaprojekti 4: Biopankkitoiminnon suunnittelu

Osaprojekti 5: Kokonaisuuden yhteisten toimintojen suunnittelu

Osaprojekti 6: ICT ja tiedonhallinta →

Osaprojekti 7: Lainsäädäntö ja etiikka

GENOMIKESKUS

SYÖPÄKESKUS

NEUROKESKUS

KOKONAISARKKITEHTUURI

LAIT

Kiitos!

stm.fi @STM_Uutiset

sandra.liede@stm.fi
petra.ruuska@stm.fi